

«Sitat-i-sitat» og «sitat-i-sitat-i-sitat»

Iblant forekommer sitat innenfor et sitat. Hvordan skal det takles? På de fleste språk er det vanlig å benytte ulike anførselstegn (sitattegn) når det kommer flere sitater inni hverandre. En snakker da om primær- og sekundærformer. På norsk anbefales gjerne formene «... '...' ...» (Finn-Erik Vinje) eller «... '...' ...» (Torbjørn Eng) for sitat-i-sitat. «...» er da primærformen og '...' (alternativt '...') er sekundærformen. Etter disse to alternativene kan sitat-i-sitat se slik ut:

«Les Omres 'Flukten',» sa han.

«Les Omres 'Flukten',» sa han.

En estetisk sett bedre løsning er å bruke enkle vinkler «...» som sekundærform.

Sitat-i-sitat blir da slik:

«Les Omres «Flukten»,» sa han.

«Skipet «Fram» var et «trau»,» sies det.

Doble og enkle vinkler er den estetisk sett beste løsningen for sitat-i-sitat.

Denne løsningen benyttes og anbefales av kjente typografer og designere som Øyvin Rannem og Egil Haraldsen, og Nordnorsk Forlag foreskriver den for sine bøker (www.nordnorskforlag.no).

De viktigste argumentene for enkle og doble vinkler er at de er varianter av det samme systemet og at de harmonerer best med de øvrige skrifttegnene.

Sitater kan også ha tre eller flere nivåer. Det gir behov for flere varianter av anførselstegn. Tre nivåer kan løses med «... «... '...' ...» ...» Et eksempel:

«Påstanden om at «skipet 'Fram' var et 'trau',» må tilbakevises,» skriver han.

Denne blandingen av flere «tegn-systemer» ('...' er malplassert) er en nødløsning. «Hensynet til hierarkisk oppbygging taler likevel for en slik oppbygging» (Forssmann).

De som av estetiske grunner ikke vil blande inn '...', kan ifølge Forssmann veksle mellom doble og enkle vinkler:

«Påstanden om at «skipet «Fram» var et «trau»,» må tilbakevises,» skriver han.

Når innersitatene er korte – slik som i

dette eksempelet – er både purismen og entydigheten godt ivaretatt. Egil Haraldsen foretrekker denne løsningen.

I sitater fra fremmede språk benyttes norske sitattegn ytterst, mens inner-sitatene skal beholde sitattegnene fra det fremmede språket.

«In England we say: 'My house is my castle'.»

«In Deutschland sagen wir »wie dem auch sei« für »anyway«.»

«In America we say: "In Texas, everything is big".»

Hvor finner jeg mer informasjon?

Øyvin Rannem *Typografi og skrift* (Abstrakt Forlag 2005) og Torbjørn Engs nettsted *Typografi i Norge* (<http://home.no.net/toeng>) har god informasjon. For lesere som forstår tysk anbefales Forssmann og de Jong *Detailtypografie* (Verlag Hermann Schmidt, Mainz 2004), som er et solid standardverk om mikrotypografi på mange språk. I aprilutgaven ser vi på anførselstegn i forbindelse med andre tegn.